

Důchodové pojištění OSVČ

Za OSVČ se pro účely důchodového pojištění považuje osoba, která

- vykonává samostatnou výdělečnou činnost,
- spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti, pokud podle zákona o daních z příjmů lze na ni rozdělovat příjmy dosažené výkonem této činnosti.

Výkonem činnosti se rozumí:

- podnikání v zemědělství, je-li fyzická osoba provozující zemědělskou výroku evidována podle zvláštního zákona,
- **provozování živnosti na základě živnostenského zákona,**
- činnost společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti,
- výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů,
- výkon jiné činnosti konané na základě oprávnění podle zvláštních předpisů (členové různých komor, jmenování např. soudem, ministerstvem apod.) – soudní znalci, právníci, správci konkurzní podstaty, lékaři, zvěrolékaři, pojišťovací zprostředkovatelé, likvidátoři pojistných událostí, apod.,
- výkon činností neuvedených výše a vykonávaných vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení příjmu, za výkon těchto činností se nepovažuje pronájem nemovitostí a movitých věcí.

Základní oznamovací povinnost:

- OSVČ je povinna podat oznámení o zahájení /znovuzahájení/ samostatné výdělečné činnosti (dále jen SVČ) do osmého dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž zahájila činnost.,
- OSVČ oznamuje ukončení činnosti, zánik oprávnění, pozastavení výkonu SVČ do osmého dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž uvedená skutečnost nastala.
Tyto oznamovací povinnosti může splnit i prostřednictvím Jednotného registračního formuláře (JRF) – vyplněním příslušné přílohy tohoto formuláře – uvedené se týká pouze osob provozujících živnost na základě živnostenského zákona.
- OSVČ je povinna podat nejpozději do jednoho měsíce po podání daňového přiznání Přehled o příjmech a výdajích,

Na předepsaných tiskopisech se

- oznamuje zahájení / znovuzahájení / činnosti (za předepsaný tiskopis lze považovat i JRF),
- přihlašuje k účasti na důchodovém nebo nemocenském pojištění (opět tak může učinit na tiskopisu JRF).

Písemně / nemusí být předepsaný tiskopis / se

- oznamuje ukončení činnosti (za ukončení se považuje i přerušeni činnosti, zánik oprávnění),
- podává odhláška z účasti na nemocenském pojištění.

Podmínky účasti na důchodovém pojištění:

Výkon samostatné výdělečné činnosti je rozdělen na hlavní a vedlejší.

Samostatná výdělečná činnost se považuje za vedlejší, pokud OSVČ v kalendářním roce

- a) vykonávala zaměstnání,
- b) měla nárok na výplatu invalidního důchodu nebo jí byl přiznán starobní důchod,
- c) měla nárok na rodičovský příspěvek nebo na peněžitou pomoc v mateřství v souvislosti s těhotenstvím a porodem z nemocenského pojištění zaměstnanců nebo osobně pečovala o osobu mladší 10 let, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni I. (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni II., III. a IV.,
- d) vykonávala vojenskou službu v ozbrojených silách ČR, pokud nejde o vojáky z povolání,
- e) byla nezaopatřeným dítětem.

Oznámení o výkonu SVČ vedlejší je OSVČ povinna učinit nejpozději na přehledu o příjmech a výdajích a doložit nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byl přehled podán. OSVČ není povinna dokládat důvody, pokud CSSZ údaj o těchto důvodech vede ve své

evidenci nebo má možnost si tento údaj obstarat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup (bližší viz www.cssz.cz – OSVČ/druhy SVČ).

Účast na důchodovém pojištění:

- OSVČ, které vykonávají SVČ jako hlavní jsou účastny pojištění vždy a mají povinnost vždy platit pojistné na důchodové pojištění a zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (i v případě, že budou ve ztrátě).

Měsíční vyměřovací základ pro placení záloh na pojistném v roce 2010 (v měsíci podání přehledu o příjmech a výdajích a v následujících měsících) se odvíjí od výše daňového základu za rok 2009 a nejméně činí 5928 Kč, minimální záloha na důchodové pojištění z tohoto měsíčního vyměřovacího základu činí 1731 Kč (29,2% z 5928 Kč).

- U vedlejší samostatné výdělečné činnosti je účast na důchodovém pojištění a povinnost platit zálohy závislá na výši dosažených příjmů. Hranice příjmů (daňového základu z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona o daních z příjmů po úpravě podle § 5 a 23 téhož zákona), tzv. **rozhodná částka činí za rok 2009 – 56 532 Kč, za rok 2010 – 56 901 Kč.** Tato částka platí v případě, že OSVČ vykonává vedlejší činnost po celý kalendářní rok. Pokud OSVČ vykonávající vedlejší činnost této částky nedosáhne, není účastna důchodového pojištění (není povinna platit pojistné na důchodové pojištění), přihlášení k účasti na důchodovém pojištění takové osoby je pak dobrovolné.

Nemocenské pojištění OSVČ

Nemocenské pojištění (dále jen NP) je dobrovolné.

- Účast na NP vzniká dnem přihlášení, účast na NP nemůže vzniknout před zahájením SVČ. (Zpětně může vzniknout pouze pokud se OSVČ k nemocenskému pojištění přihlásí nejpozději do osmi dnů ode dne, ve kterém zahájila nebo znovu zahájila samostatnou výdělečnou činnost).
- Účast na NP zaniká:
 - dnem uvedeným v odhlášce,
 - dnem skončení SVČ,
 - dnem zániku oprávnění vykonávat SVČ,
 - dnem pozastavení výkonu SVČ,
 - **prvním dnem, za který nebylo ve stanovené lhůtě zapláceno pojistné nebo bylo zapláceno v nižší částce, než je minimální výše (splatnost pojistného za kalendářní měsíce je od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce, minimální výše pojistné pro rok 2010 činí 56 Kč),**
 - dnem nástupu výkonu trestu odnětí svobody.
- Z nemocenského pojištění OSVČ se poskytují tyto dávky: **nemocenské a peněžité pomoci v mateřství (PPM).**
- **Rozhodným obdobím pro výpočet dávky** je 12 kalendářních měsíců před vznikem sociální události, nemá-li OSVČ v předcházejících 12 kalendářních měsících ani jeden měsíční základ, je rozhodným obdobím kalendářní měsíc vzniku účasti na NP.
- Vyměřovacím základem pro výpočet dávky je úhrn měsíčních základů v rozhodném období dělený počtem dnů účasti na NP. Měsíční základ je částka, kterou si OSVČ stanovuje sama, a to zaplacením pojistného. Např. platba 56 Kč odpovídá měsíčnímu základu ve výši 4000 Kč (sazba pojistného činí 1,4% tj. $4000/100 \times 1,4 = 56$),
- **PPM** náleží OSVČ, pokud nevykonává osobně samostatnou výdělečnou činnost a její účast na NP OSVČ trvala aspoň po dobu 180 dnů v období jednoho roku před nástupem na PPM a zároveň splňuje podmínku účasti na NP v posledních dvou letech před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství po dobu aspoň 270 dnů.

Ostatní informace pro OSVČ a jsou obsaženy mimo jiné v zákoně:

- č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
- č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,
- č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů,
- č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.